

# KATEDRA-VERSENY

A KATEDRA-VERSENYEK  
FŐ SZERVEZŐJE



A verseny fő támogatói:  
a Szlovák Köztársaság Oktatási  
Minisztériuma, Lilium Aurum  
Könyv- és Lapkiadó és Dunaszer-  
dahely Város Önkormányzata

Realizované s finančnou podporou Fondu  
na podporu kultúry národnostných menšín



Társzervezők:  
Katedra szerkesztősége

További, a versennyel kapcsolatos információk: [www.katedra.sk](http://www.katedra.sk), [katedra.szerkesztoseg@gmail.com](mailto:katedra.szerkesztoseg@gmail.com)

## KATEDRA MATEMATIKAVESENY

ROVATVEZETŐ: RNDR. HORVÁTH GÉZA, [horvath.geza@slovanet.sk](mailto:horvath.geza@slovanet.sk)

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2020001

Tisztelt Kollégák!

A Katedra Matematikaversenyyel kapcsolatos részletes tudnivalókat lapunk szeptemberi és októberi számában olvashatják.

### A HARMADIK FORDULÓ FELADATAINAK MEGOLDÁSAI

HORVÁTH GÉZA (ZSELÍZ) [H. G.], PÓCSIK BÉLA (NYITRACSEHI) [P. B.] ÉS RÓKA SÁNDOR (NYÍREGYHÁZA) [R. S.] FELADATAI  
V-VI. OSZTÁLY

**III-56-1. feladat: a)** A pálcikák száma mindenképp páros. Ha 2 pálcika volt az asztalon, akkor Ádám egyet kettétört, és így összesen 3 pálcika lett az asztalon. Innen azonban Bálint már nem tudná folytatni, mert a 3 páratlan. Ha 4 pálcika volt az asztalon, akkor ebből kettőt Ádám kettétört, így  $2 + 4 = 6$  pálcika lett az asztalon. Ebből Bálint hármat elvett, és ezeket kettétörte. Így  $3 + 6 = 9$  pálcika maradt az asztalon. Eredetileg tehát legalább 4 pálcika volt az asztalon. **b)** Az előbbi levezetésből látható, hogy a két művelet után legalább 9 pálcika volt az asztalon. **c)** Induljunk ki abból, hogy eredetileg 4 pálcika volt az asztalon. Ezeket jelöljük A, B, C, D betűkkel. Ha Ádám az A és B pálcikákat érintetlenül hagyta, akkor a C-t és a D-t törte ketté. Jelöljük ezeket C1, C2, D1, D2-vel! Bálint úgy is folytathatta, hogy nem nyúlt az A és B pálcikához, hanem – például – a C2, D1, D2 jelűeket törte ketté. Tehát: legfeljebb 2 pálcika maradhatott érintetlenül. Ha nem 4, hanem pl. 8 pálcika volt az asztalon, akkor hasonlóan levezethető, hogy

a végén 4 pálcika maradt az asztalon. Általánosan: a végén mindig legfeljebb **feleannyi** pálcika maradhatott az asztalon, mint amennyi eredetileg volt. (Természetesen: a pálcikák számának az elején a 4 többszörösének kellett lennie.)

*Megjegyzés:* A nagyobbak így is meg tudnák oldani: Ha eredetileg  $x$  pálcika volt az asztalon, akkor Ádám művelete után

$$\frac{x}{2} + 2 \cdot \frac{x}{2} = \frac{3x}{2} \text{ darab pálcika lesz az asztalon.}$$

$$\text{Bálint művelete után } \frac{3x}{2} + 2 \cdot \frac{3x}{2} = \frac{3x}{4} + \frac{3x}{2} = \frac{9x}{4} \text{ darab}$$

pálcika lesz az asztalon. Az eredmény akkor lesz egész, ha  $x$  a 4 többszöröse. A legkisebb ilyen szám maga a 4, az asztalon maradó pálcikák száma pedig Bálint művelete után ebben az esetben 9. [H. G.]

**III-56-2. feladat: a)** A legkisebb összeg az 1 €, a legnagyobb a  $2 \cdot 5 + 2 \cdot 2 + 2 \cdot 1 = 10 + 4 + 2 = 16$  €. Készítsünk táblázatot az összes lehetőségéről, hogy meggyőződjünk róla: mind a 16-féle összeget ki tudjuk-e fizetni:

5-eurós	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2-eurós	0	0	1	1	1	2	2	2	2
1-eurós	1	2	0	1	2	0	1	2	2
összeg	1	2	2	3	4	4	5	6	6

5-eurós	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2-eurós	0	0	0	1	1	1	2	2	2
1-eurós	0	1	2	0	1	2	0	1	2
összeg	5	6	7	7	8	9	9	10	11

5-eurós	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2-eurós	0	0	0	1	1	1	2	2	2
1-eurós	0	1	2	0	1	2	0	1	2
összeg	10	11	12	12	13	14	14	15	16

A táblázatból látható, hogy 1 €-től 16 €-ig minden egész eurónyi összeget ki tudunk fizetni, tehát **16-féle** összeget tudunk kifizetni.

**b)** A táblázatból az is látszik, hogy egyféleképpen a következő összegeket tudjuk kifizetni: 1 €, 3 €, 8 €, 13 €, 15 € és 16 €. [H. G.]

**III-56-3. feladat:** Ha kihúzzunk 21 kártyát, akkor legrosszabb esetben **a)** 10 db  $\overline{1}$ -es, 10 db  $\overline{0}$  és 1 db  $\overline{2}$ -es vagy **b)** 10 db  $\overline{1}$ -es, 10 db  $\overline{2}$ -es és csak 1 db  $\overline{0}$  lesz köztük. Az **a)** esetben hiányozna egy  $\overline{2}$ -es, a **b)** esetben pedig egy  $\overline{0}$ , hogy kirakhasuk a 2020-as számot. Ha még egy kártyát kihúzzunk, akkor az az **a)** esetben már csak  $\overline{2}$ -es, a **b)** esetben pedig már csak egy  $\overline{0}$ -számjegykártya lehet, és ezekből már kirakható a 2020-as szám. Tehát legalább 22 számjegykártyát kell kihúznunk a dobozból. [H. G.]

**III-7-1. feladat:** a) A háromszöget jelöljük  $ABC$ -vel, ahol  $CAB\angle = \alpha$  és  $CBA\angle = 2\alpha$  ( $\alpha < 60^\circ$ ). Az  $AC$  oldalon vegyünk fel egy  $D$  pontot úgy, hogy  $DBA\angle = \alpha$ . Az  $ABD$  háromszög egyenlő szárú, hiszen két szöge egybevágó. A  $CDB$  szög az  $ABD$  háromszög külső szöge, ezért egyenlő a nem mellette fekvő két belső szög összegével, azaz  $CDB\angle = 2\alpha$ . Ezért a  $CDB$  háromszög is egyenlő szárú, hiszen van két  $2\alpha$  nagyságú szöge.

**III-78-2. feladat:** Az  $AG$  és az  $EC$  metszéspontját jelöljük  $F$ -fel! Az  $AF$  a  $CE$  szakasz felezőmerőlegese, vagyis az  $ECA$  háromszög szimmetriatengelye, ezért

$$AC = AE = \frac{1}{2} \cdot AB = 14. \text{ [R. S.]}$$

**III-789-3. feladat:** a) A kivágott négyzet területe  $4 \text{ cm}^2$ , tehát az eredeti téglalap területe  $108 \text{ cm}^2$ . A  $108$  hatféleképpen írható fel két természetes szám szorzataként:  $1 \cdot 108$ ,  $2 \cdot 54$ ,  $3 \cdot 36$ ,  $4 \cdot 27$ ,  $6 \cdot 18$  és  $9 \cdot 12$ . Az első két eset nem ad megoldást, hiszen az eredeti téglalap egyik oldala sem lehet rövidebb  $3 \text{ cm}$ -nél. A fennmaradó  $4$  esetet az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

a tégl. egyik oldala (cm)	3	4	6	9
a tégl. másik oldala (cm)	36	27	18	12
kerülete (cm)	78	62	48	42

b) A  $9 \text{ cm}$  és  $12 \text{ cm}$  oldalú téglalap kerülete a legkisebb ( $42 \text{ cm}$ ). [H. G., P. B. feladata alapján]

**III-89-4. feladat:** Az egyenlő szárú háromszög alapján fekvő két szög egybevágó, tehát  $DAC\angle = DCA\angle$ . Jelöljük ezt a szöveget  $\alpha$ -val! A  $DCA\angle$  és a  $CAB\angle$  váltószög, ezért ezek is egybevágók, tehát  $CAB\angle = \alpha$ . A  $BCA$  háromszög alapján fekvő szögeket (tehát az  $ACB$ -t és az  $ABC$ -t) jelöljük  $\beta$ -val! Mivel a trapéz egyenlő szárú, ezért azok a szögek, amelyek ugyanazon az alapján fekszenek, egybevágók, tehát  $DAB\angle = CBA\angle$ .  $DAB\angle = 2\alpha$ ,  $CBA\angle = \beta$ , tehát  $2\alpha = \beta$ . A háromszög belső szögeinek összege  $180^\circ$ , ezért a  $BCA$  háromszögből:  $\beta + \beta + \alpha = 180^\circ$ , tehát  $2\beta + \alpha = 180^\circ$ . Tudjuk, hogy  $2\alpha = \beta$ , ezért a  $\beta$  helyébe  $2\alpha$ -t írva kapjuk, hogy  $4\alpha + \alpha = 180^\circ$ , azaz  $5\alpha =$

**Figyelem!** Lapunk decemberi számában tévesen jelent meg a II-89-4. feladat megoldása. **Helyesen:**

**II-89-4. feladat:** Mivel ezekben az összegekben mind a négy összeadandó háromszor szerepel, a feladatnak akkor van megoldása, ha az összegek összege osztható  $3$ -mal.  $23 + 29 + 32 + 34 + 37 + 43 = 198$ , ami osztható  $3$ -mal. A négy szám összege tehát  $198 : 3 = 66$ . Mivel az összegek között nincs két egyenlő, ezért a keresett számok közt sincsenek páronként egyenlők. A keresett számokat jelölje  $a$ ,  $b$ ,  $c$  és  $d$ , ahol  $a < b < c < d$ . A két legkisebb szám összege nyilván  $23$ , a két legnagyobb pedig  $43$ . Azaz  $a + b = 23$  és  $c + d = 43$ . Ugyanígy állíthatjuk, hogy a második legkisebb összeg az  $a + c = 29$ , a

b) A háromszöget jelöljük  $ABC$ -vel, ahol  $CAB\angle = \alpha$  és  $ACB\angle = 3\alpha$  ( $\alpha < 45^\circ$ ). Ha az  $AB$  oldalon úgy veszünk fel egy  $D$  pontot, hogy  $ACD\angle = \alpha$ , akkor a  $CAD$  háromszög egyenlő szárú.  $DCB\angle = 3\alpha - \alpha = 2\alpha$ , ugyanakkor a  $CDB\angle$  is  $2\alpha$ , hiszen a  $CDB\angle$  a  $CAD$  háromszög külső szöge. Mivel a  $CDB$  háromszögnek is van két egybevágó szöge, ez a háromszög is egyenlő szárú. [R. S. alapján]

$180^\circ$ . Innen  $\alpha = 180^\circ : 5 = 36^\circ$ . Az  $AB$  alapon fekvő két belső szög nagysága tehát  $2 \cdot 36^\circ = 72^\circ$ , a  $CD$  alapon fekvőké pedig  $180^\circ - 72^\circ = 108^\circ$  (vagy  $72^\circ + 36^\circ = 108^\circ$ ). [P. B.]

**III-9-5. feladat: 1. mód:** A személyek számát (és életkoruk átlagát) jelöljük  $n$ -nel, életkoraik összegét  $A$ -val! Az életkor-átlagot úgy kapjuk meg, hogy az életkorok összegét elosztjuk a személyek számával.

Tehát  $n = \frac{A}{\text{átlag}}$ , azaz  $A = n^2$ . A  $39$  éves személy távozása után

a személyek száma  $(n-1)$ -re, életkoraik összege pedig  $(n^2 - 39)$ -re csökkent. Az átlag ekkor:

$$n-1 = \frac{n^2 - 39}{n-1}, \text{ azaz } (n-1)^2 = n^2 - 39. \text{ Tehát:}$$

$$\begin{aligned} n^2 - 2n + 1 &= n^2 - 39 \\ -2n + 1 &= -39 \\ -2n &= -40 \end{aligned}$$

Vagyis: a teremben eredetileg **20 személy** volt.

**2. mód:** Abból is kiindulhatunk, hogy  $(n-1)^2$  és  $n^2$  két egymást követő négyzetszám (hiszen az  $n$  értéke mindenképp természetes szám), amelyek különbsége  $39$ . A négyzetreemelés táblázatában tehát olyan egymást követő négyzetszámokat kell keresnünk, amelyek különbsége pontosan  $39$ . Ez csak akkor áll elő, ha az egyik szám a  $361$ , a másik pedig a  $400$ . Eredetileg tehát  $\sqrt{400} = 20$ , a  $39$  éves személy távozása után pedig  $\sqrt{361} = 19$  személy volt a teremben. [P. B.]

második legnagyobb pedig a  $b + d = 37$ . Foglaltuk táblázatba ezeket az eredményeket:

+	$a$	$b$	$c$	$d$
$a$		23	29	
$b$	23			37
$c$	29			43
$d$		37	43	

Meg kell határoznunk, hogy a  $b + c$  vagy az  $a + d$  összeg-e a nagyobb.

a) Tételezzük fel, hogy  $b + c > a + d$ ! Ebben az esetben  $b + c = 34$ , és  $a + d = 32$ .

A táblázatból leolvasható, hogy a  $b$  értéke 6-tal nagyobb a  $c$  értékénél. Abból, hogy  $a + c = 29$  és  $c - b = 6$ , az következik, hogy  $c = 20$ , és ebből  $a = 9$ . Mivel  $b + c = 34$ , ezért  $b = 14$  és abból, hogy  $a + d = 32$ , következik, hogy  $d = 23$ . A keresett 4 szám tehát: **9, 14, 20 és 23.**

+	$a$	$b$	$c$	$d$
$a$		23	29	32
$b$	23		34	37
$c$	29	34		43
$d$	32	37	43	

b) Ha  $b + c < a + d$ , tehát  $b + c = 32$  és  $a + d = 34$ , akkor így egészíthetjük ki a táblázatot:

+	$a$	$b$	$c$	$d$
$a$		23	29	34
$b$	23		32	37
$c$	29	32		43
$d$	34	37	43	

A táblázat  $b$  sorából látható, hogy a  $b$  értéke 3-mal több az  $a$  értékénél, a  $c$  sorból leolvasható, hogy a  $c$  6-tal nagyobb a  $b$ -nél, azaz 9-cel nagyobb az  $a$ -nál, a  $d$  sorból pedig az, hogy a  $d$  5-tel nagyobb a  $c$ -nél, azaz 11-gyel nagyobb a  $b$ -nél, vagyis 14-gyel nagyobb az  $a$ -nál. Ezért  $a + b + c + d = a + (a + 3) + (a + 9) + (a + 14) = 4a + 26$ . Tehát  $4a + 26 = 66$ , azaz  $4a = 40$ , tehát  $a = 10$ . Ebből a fenti összefüggésekbe behelyettesítve kapjuk, hogy  $b = 13$ ,  $c = 19$  és  $d = 24$ . A keresett négy szám tehát a **10, 13, 19 és 24.** A feladatnak tehát 2 megoldása van. [H. G.]

## KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2020002

### AZ 1. FORDULÓ FELADATAINAK MEGOLDÁSAI

#### 1. A hiányzó szövegrésze Vámbéry Ármin életével kapcsolatosan:

- 1832, mezővárosában, Duna
- nyelvek, anyanyelvem, eredetére
- körülmények, földleírás, nyelvészeti, gyümölcsének
- Konstantinápolyba, török, könyvtárak, efendivé, Kelet

#### 2. A számok helyén lévő települések nevei, melyek Vámbéry Ármin utazásának állomásai voltak:

- Konstantinápoly (Isztambul)
- Tebriz
- Teherán
- Iszfahán
- Perszepolisz
- Shiráz
- Herat
- Szamarkand
- Buhara (Bokhara)
- Hiva (Khiva)

#### 3. Vámbéry Ármin művei a meghatározások alapján és azok kiadásának évszámai:

- Deutsch-türkisches Taschenwörterbuch (Német-török zsebszótár) – 1858
- Indiai tündérmesék – 1870
- Az iszlám a XIX. században – 1875
- Küzdélmeim – 1905
- A magyarság bölcsőjénél – 1914
- Bokhara története – 1873
- Vándorlásaim és élményeim Perzsiában – 1867
- Keleti életképek – 1876

#### 4. A keleti étkezésre vonatkozó megállapítások betűjeleinek megoldása:

A helyes megfejtések betűjeleit összeolvasva a „siskebab” kifejezést kaptuk, ami nyárspecsenyét, nyársra fűzött apró hússzeleteket jelent.

**5. Afganisztánt Alapvető jellemzése:**

- államforma: köztársaság
- főváros: Kabul
- terület nagysága: 652 230 km<sup>2</sup>
- lakosság száma: 34 940 837 fő (2018)
- határai (természetes határok és szomszédos államok): délen és keleten Pakisztán, nyugaton Irán, északon Türkmenisztán, Üzbegisztán és Tádzsikisztán, északkeleten Kína

**6. Magyarország politikai és adminisztratív térképe:**

A feladatot a csapatok egyéni módon oldották meg. A beküldött megoldásokat a katedra weboldalán közöljük.

**A 2. FORDULÓ FELADATAINAK MEGOLDÁSAI****1. A felsorolt települések közül Vámbéry Ármin gyermek- és diákkorával kapcsolatosak:**

Pozsony – benczés gimnazista diákéveit töltötte itt  
 Bamberg – családjának származási helye – dédapja származott innen  
 Lundenburg – édesanyja származott innen, nyári szünődőt Vámbéry Ármin is itt töltötte  
 Nyék – házitanító volt itt a helyi kocsmárosnál  
 Szentgyörgy – születésének helye, édesapja sírja található itt, gimnáziumi tanulmányainak első éveit itt töltötte

**2. Válaszok Vámbéry Ármin munkásságával kapcsolatban:**

- a) A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából indult közép-ázsiai utazására.
- b) A Pesti Egyetemre szóló nyelvtanári kinevezéssel jutalmazta a császár Vámbéry Ármint.
- c) A „Közép-ázsiai utazás” című művét elsőként 1865-ben Pesten adta ki.
- d) Budenz Józseffel ellentétben a török nép magyarral való rokonságát igyekezett bizonyítani.
- e) A Magyar Földrajzi Társaság megalapításában vállalt oroszlánrészt társai mellett 1872-ben.

**3. Hármassokat Vámbéry Ármin fiatalkorával és első keleti utazásával kapcsolatban:**

Pozsony, Bencés gimnázium, Pendl Alajos  
 Dunaszerdahely, ezüst huszas, Bartal György  
 Kabatas, házitanító, Husszein Daim pasa  
 Pera, Café Flamm, Püspöky úr  
 Budapest, Pilvax kávéház, Vörösmarty Mihály

**4. A keleti iskolákkal kapcsolatosan válaszoljatok az alábbi kérdésekre!**

- a) A legutolsó sorban ülő ifjak tetteleges megfeddésére használja a *khodsa* a hosszú nádpálcát.
- b) Egy *dsuz* a keleti iskolákban a füzet szerepét tölti be – sárga vagy vörös lakkos papírokból áll, melyek nedves szivacsos tisztára törölhetőek.
- c) A kelti iskolákban az *Elif* az ébécét jelenti.
- d) A könyvbeli írást tanítanak keleten az elemi iskolákban, mivel az írásbetűket csak később sajátítják el.
- e) A mohamedán hit szerint a mi földünkön kívül még hat más létezik mérhetetlen mélységben.
- f) A keleti iskolákban a *musztaidok* a tehetséges diákok voltak, akik később tanítók is lehettek.
- g) A tisztán teológiai tudományok mellett a szónoklat, mértan és csillagászat tudományát ápolják a keleti iskolákban.
- h) Az írás elsajátítása után a keleti iskolák növendékei a Korán ama mondatait tanulják, melyek a napi ötszöri imádkozás során szükségszerűek.

**5. Afganisztán politikai térképe, a szomszédos országokkal való határa, valamint öt legnépesebb településének helyzete:**

A feladatot a csapatok egyéni módon oldották meg. A beküldött megoldásokat a katedra weboldalán közöljük.

**6. Magyarország nemzeti parkjairól készített poszter:**

A feladatot a csapatok egyéni módon oldották meg. A beküldött megoldásokat a katedra weboldalán közöljük.

# KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY

ROVATVEZETŐ: ANGYAL LÁSZLÓ, tortenelem.katedra@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2020003

## AZ 1. FORDULÓ MEGOLDÁSAI

### 1. feladat: Keresztrejtvény (12 pont)

1.					I	M	R	É	D	Y	B	É	L	A			
2.		M	Á	R	T	O	N	Á	R	O	N						
3.				O	S	T	M	A	R	K							
4.						E	M	L	É	K	I	R	A	T	A	I	M
5.				K	U	R	K	Ó	G	Y	Á	R	F	Á	S		
6.		I	S	T	E	N	S	E	G	I	T	S					
7.				D	R	Á	V	A	S	Z	Ö	G					
8.		H	A	L	Á	L	O	S	T	A	V	A	S	Z			
9.				K	O	D	Á	L	Y	Z	O	L	T	Á	N		
10.	H	U	N	G	A	R	I	S	T	A							

Megoldás: internálás

Magyarázat: politikai okokból történő, bírósági eljárás nélküli fogvatartás

### 2. feladat: Azt írja az újság...(7 pont)

- igen
- igen
- nem, mert Ady Endre 1919-ben halt meg, a győri fegyverkezési programot pedig 1939. március 5-én hirdette meg Darányi miniszterelnök
- igen
- nem, mert Juhász Gyula 1937. április 6-án halt meg, a főváros első riasztási és elsötétítési légvédelmi gyakorlatát 1937. október 13-án tartották

### 3. feladat: Válaszoljatok a következő kérdésekre! (10 pont)

- A Keleti pályaudvar közelében levő ügetőpálya, melyet 1933. augusztus 31-én nyitottak meg.
- a „Schleswig-Holstein” nevű német hadihajó
- a hétfőt és a pénteket
- 18 fokban
- rendelet arról, hogy az állam állandó nagyságú terménymennyiséggel gazdálkodhasson
- 1938-ban
- Az erősen korpatartalmú fekete kenyér neve, melyet 1940-ben rendel el a földművelésügyi miniszter
- ötmillió dollárt
- 12 dkg
1941. április 6.

### 4. feladat: Helyszínek (8 pont)

Ebben a feladatban helyszíneket keresünk. A megadott állítások alapján azonosítsd őket.

- |                 |                |
|-----------------|----------------|
| a.) Budapest    | e.) Zsolna     |
| b.) Kassa       | f.) Cikó       |
| c.) Belgrád     | g.) Moszkva    |
| d.) Nyitraújlak | h.) Békéscsaba |



**5. feladat: Kit vagy mit láttok a képen? (5 pont)**

- a.) Bárdossy László, magyar miniszterelnök
- b.) Karády Katalin
- c.) Bajcsy-Zsilinszky Endre
- d.) József Attila temetése 1937. december 5-én Balatonszárszón
- e.) Anschluss 1938. március 12-én

**6. „Visszatérés”: Lakhelyedet az első bécsi döntés alapján visszacsatolják Magyarországhoz. Hogyan élted át ezeket az eseményeket, mit tapasztaltál? Élménybeszámolódat fél oldalon (A4-es oldal fele) ismertesd! (3 pont)**

A magyar királyi honvédség erre kijelölt alakulatai november 5-től kezdték meg a visszacsatolt felvidéki területekre való bevonulást. Mindenütt harangzúgás, örömkönyvek és virágosó fogadta az anyaországhoz visszatért városokon és községeken átvonuló honvédeket. Az általános eufóriában ekkor még senki sem gondolhatta, hogy a történelmi igazságtételként megélt revíziónak egyszer még súlyos ára lesz. *(variáció a megoldásra)*

**KATEDRA IRODALOMVERSENY**

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2020004

ROVATVEZETŐ: TÓTH MÓNIKA, 93011 TOPOĽNÍKY, CHLADNÁ 84, katedra.irodalom@gmail.com

**I. FORDULÓ MEGOLDÁSAI – I. KATEGÓRIA****I. feladat: Ki kicsoda? Ismerd meg a szereplőket!**

- a) SKÁAMRA :\_ kamarás – Mordizár
- b) ÓCFSAZ KSÁ: főszakács – Ravi Olivér
- c) MHEOSPRTE: hoptester – Pipere
- d) ÓFKOAPNSÁRCN: főparancsnok – Granadír
- e) KKOODBLO: koboldok – Tramini, Furmint
- f) ZSÁVOLÓF: főlovász – Nóniusz

**II. feladat: Beszéd tárgyak**

- a) **cserfa varázspálca** – Kamor tulajdona. Ő a Bakony varázslója.
- b) **aranybuzogányos nádszál** – Sió tulajdona. Ő a Balaton tündéré.
- c) **Sárgaköves gyűrű** – Kelén hercege és Helka hercegnőé.

Az említett személyek a Tihanyi-félsziget varázserőt bíró hatalmasságai voltak. Hogy békeességben éljenek az ittlakók, abba hagyták az egymással folytatott tusakodást, félretették korábbi sérelmeiket és titkos egyezséget kötöttek. Megesküdtek, hogy többé nem használják varázserejüket. Ám nem bíztak egymásban, hogy a másik betartja a fogadalmat. Hatalmuk zálogait – a fent említett tárgyakat – a megbékélés érdekében közösen a föld alá rejtették a füredi partok közelében. Ezzel a cselekedettel varázserejük híján gyengévé váltak. Tudták, ha valaki ennek hírért veszi, akkor győzedelmeskedhet felettük. Ezért fenn kellett tartaniuk hatalmuk látszatát, hogy gyanút ne foghasson semmilyen rosszakaró. Erről Kamor gondoskodott.

- d) **Holló** – Horka, Helka hercegnő nővére
- e) **Vadkan** – Thuz, Horka párja

Mindketten meg akarták szerezni a trónt, ezért többször is a hercegi pár életére törtek, viszont Kamor, a Bakony varázslója elátkozta őket: Horkát hollóvá, Thuzt vadkanná változtatta. A mendemonda szerint mindketten odavesztek. A másik ok – amiért Kamor elvarázsolta őket –, ellopták a varázsszereit.

**III. feladat: IDŐREND**

- a) A betűkódokból összeolvasott félmondat: **Következő nyár elején azon az éjjelen mikor legrövidebb a sötétség**
- b) A mondat befejezése: **zöld szemű leánygyermeknek adsz életet**
- c) Ki mondja és kinek?: **Rezi, a bakony javasasszonya mondta Helka hercegnőnek**
- d) Miért hangozhatott el az alábbi mondat?: **Mert Rezi azt álmodta, hogy a hercegnő gyermeket vár, holott úgy tudta, hogy az átok miatt nem lehet gyermeke.**

## I. FORDULÓ MEGOLDÁSAI – II. KATEGÓRIA

## I. feladat: KARAKTERES FIGURÁK

1. Erős fizikumú, robbanékony, gyenge tanulmányi előmenetelű fiú, barátai mindig számíthatnak rá: **Tibi** – osztálytárs
2. Fura alak, reszelős hanggal, régies beszédmóddal. Megszállottan keres egy régi körzöt: **Sándor** – utcai bácsi
3. Jó lelkű, nagy svihák, akinek a nők a vérét szívják. Mindig más nője van, hol szőke, hol barna, hol vörös: **András** – helyes szomszéd srác
4. Magas, nő, mindig túsarkú cipőbe jár, mottója: „Ez oktatási intézmény, nem képviseleti demokrácia”: **Dr. Bujdosóné Dr. Bakonyi Edit** – igazgatóhelyettes, tanárnő
5. Szőke lány, méregdrága ruhákban, barátnői királynóként bálványozzák, de műveltsége felettébb hiányos: **Edina** – osztálytárs
6. Két méter magas férfi, úgy brummog, mint egy medve, egész jó fejnek tartják: **Géza bá/bácsi** – osztályfőnök
7. Öblös férfihangú borostyás szekrény: **Bubkó Feri** – szomszéd
8. Szelíd, anygalkaszerű, pici nő: **Bubkó Angelika** – szomszéd, **Bubkó Feri** felesége
9. Lelkes, lángoló, tette kész tanár, aki néha túlzásokba esik: **Rogyák Mária** – magyar tanár
10. Szadista hüllő, de roppant hatékony tanár: **Dr. Bujdosóné Dr. Bakonyi Edit** – igazgatóhelyettes, tanárnő

## II. feladat: VALAMI KIMARADT

1.– c: Hanna, mint egy sértett királynő, bevonult a WC-be.

Hanna kinyitotta az ajtót, és mintha mi sem történt volna, rámosolyodott anyura.

Közben:

Hanna azon gondolkodik, hogy a szülei újra el akarnak költözni, és ezért ír egy levelet Zsófinak, de arról is említést tesz, hogy kirakodóvásár van, és az anyja látott egy nagyon furcsa öregembert turkálni a lomok között, és ezért nem engedi oda a lányt. Ezután befejezte a levelet.

2.– d: A guberáló a kupacban keresgél, s egy fém tárgyat húzott elő.

A földön egy vörös rongycsomó hevert: a titokzatos zenélő valami.

Közben:

Az öregember becsomagolta a tárgyat egy piros kendőbe és elkezdett beszélni hozzá, az meg válaszolt. Ezután három öltönyös ember jelent meg, mire a guberáló elkezdett rohanni. Hanna a fal mellett botorkált, amikor észrevett valamit a földön.

3.– a: Tibi magyarórán hangosan felolvast a Toldiból.

Majdnem letépte Szabi fejét, úgy megindult, hogy még a padot is feldöntötte.

Közben:

Szabika folyton kineveti Tibit olvasás közben, majd a fiú nagymamájára tesz megjegyzéseket. Ezt Tibi nem hagyta annyiban.

4. – b: Tibi igyekezett úgy végrehajtani az utasításokat, hogy a méltóságát is megőrizze.

A két tanár úgy nézett farkasszemet a folyosón, mint két westernhős.

Közben:

Egy darabot gyakoroltak, és Bulcsú azt mondta, hogy amit csinálnak, az úgy néz ki, mintha Tibi bele akarna mászni Szabika fenekébe. Ekkor Tibi elkezdte kergetni Bulcsút, de a folyosón fellökte Bujdosónét. Bujdosóné fel akarta vinni őt az igazgatóiba, Géza bá azonban ragaszkodott ahhoz, hogy ő oldja meg a problémát.

5. – e: Az infotanár szokásához híven mélyen aludt a tanári asztalnál.

Hanna leült Tibi mellé a menzán, s megkéri, hogy kísérje el egy titkos helyre.

Közben:

Hanna Zsófival írogat az előző este kapott furcsa levélről. Zsófi nem akarja, hogy a lány egyedül menjen oda, ahova a guberáló hívta őt, ezért arra kéri vigyen magával valakit.

## III. feladat: KI MONDTA KINEK ÉS MIÉRT?

- a) „Na, hát itt vagy végre, te szökevény...hogya a rosseb egyen meg!”  
A guberáló mondta a titokzatos zenélő valaminek, amit már nagyon régóta keresett.
- b) „Van nálad valami, ami nem a tiéd?”  
A monitoron keresztül üzent valaki Hannának, mert elvitte a zenélő valamit.
- c) „Úgy nézek én ki, mint a vörörkereszt?”  
Bujdosóné mondta Hannának, mert a lány kérdezni szeretett volna.
- d) „Edit... Tibor az én osztályomba jár, úgyhogy bízd rám!”  
Géza bácsi Bujdosó tanárnőnek, az egyik diákjával, Tibivel kapcsolatban.
- e) „Ne vegye bizalmatlanságnak, kisasszonyka, megkaphatnám a ...khmm...körzöt?”  
Sándor, a guberáló mondta Hannának, amikor a lány ki szeretett volna menni az utcára a korcsolyában.
- f) „Kifelé az órámról! Hagyja el a termet, és lépjen ki a csetből!”  
Dele tanár úr mondta Hannának, mert éppen óra alatt csetelt Zsófiával.
- g) „Azt hiszem, nekem még nem volt egyetlen normális barátom sem Szeged előtt. Illetve előttem!”  
Hanna írta Zsófinak, a legjobb barátnőjének, ugyanis nem lehettek együtt, mert Hannáék már megint elköltöztek.
- gy) „Kit néznek leprásnak meg bubópestisesnek! Jól beolvasok nekik!”  
Hanna anyukája mondta Hannának, amikor a szomszédasszony pletykálni kezd.
- i) „Muszáj megígéred, hogy mindenről beszámolsz! Minden részletet tudnom kell!”  
Edina Hannának, amikor megtudta, hogy a lány a barátjával jár 0. órában törire.
- h) „A vizeletmintát a laborablakba tegyétek!”  
Ápolónő mondta Tibinek és Hannának, mert azt hitte az övéké.

## PÉNZES ISTVÁN ANYANYELVI VETÉLKEDŐ

AZONOSÍTÓ: 202009

ROVATVEZETŐ: TÓTH KATALIN, ŠKOLSKÁ 120, 951 78 KOLÍŇANY, katedra.anyanyelvi.vetelkedo@gmail.com

## AZ I. FORDULÓ MEGOLDÁSAI

## I. SZINONIMÁK EGY HANGZÓRA

A rokon értelmű szavakra irányult az első feladat, amely nem bizonyult nehéznek, mivel a csapatoktól szinte hibátlan válaszokat kaptam. Csupán olyan megoldást nem fogadtam el, amely a kiinduló szó jelentésétől nagyon távol állt (pl. szalad – mozog).

- |                |                                                     |
|----------------|-----------------------------------------------------|
| 1. porció      | -a: <i>adag, darab</i>                              |
| 2. aggály      | -é: <i>félés, féltés, kétség</i>                    |
| 3. állandó     | -ö: <i>örök, örökös, örökölt</i>                    |
| 4. áhít        | -e: <i>eped, szeretne</i>                           |
| 5. nyugtalanít | -a: <i>zavar, zaklat, aggaszt, abajgat</i>          |
| 6. színes      | -a: <i>tarkabarka, tarka</i>                        |
| 7. szalad      | -o: <i>kocog, lohol, robog</i>                      |
| 8. fukar       | -i: <i>irigy</i>                                    |
| 9. szakember   | -e: <i>mester, mesterember, ezermester</i>          |
| 10. pizsmog    | -ö: <i>szöszöl, szöszmötöl, pöszmötöl (pöszmög)</i> |



**Tetszőleges magánhangzó:**

11. szarv:	-a: <i>agancs, agyar</i>	
12. betegség	-a: <i>nyavalya</i>	-á: <i>járvány</i>
13. ágy	-e: <i>hencser, fekhely, kerevet</i>	-a: <i>pamlag</i>
14. ajánlat	-a: <i>javallat, javaslat</i>	
15. hurrikán	-e: <i>fergeteg</i>	-é: <i>szélvész</i>

**II. MONDÁSCIFRÁZÓ**

A beküldött megoldások szerint ez a szókincsbővítésre irányuló feladat jól megdolgoztatta a diákokat. Összetett gondolkodást igényelt, de sokan nagyon szépen helytálltak! A beküldött megoldásokból közlök minden frazémához két-két példát. Megjegyezném, hogy kevesen éltek a kétjegyű mássalhangzók szétválasztásának lehetőségével. Külön örültem az ötletes és egyben értelmes mondatoknak. Itt-ott előfordult, hogy véletlenül betoldottak vagy elhagytak mássalhangzót, ilyenkor arra a megoldásra fél pontot kaptak a csapatok. Megdöbbenő és elgondolkodtató volt számomra, hogy egy-két frazémaátírásnál néhány, különböző iskolából származó csoportnál szó szerint ugyanazok voltak a megoldások (például a Nevét menti a főkutya átírás legalább öt csoportnál szerepelt). Akadt azonban olyan csapat is, aki – kissé félreértelmezve a feladatot – nem mondatot alkotott, hanem szövegrészletet. A frazémák osztályozása nem okozott különösebb gondot, a legtöbben jól sorolták be őket.

**1. Nevet, mint a fakutya: N, V, T, M, N, T, F, K, TY**

*A neve Tomi, inti a fia, aki atya.  
Nevét menti a fiú, a kétyi.*

**2. Madarat lehet vele fogatni: M, D, R, T, L, H, T, V, L, F, G, T, N**

*Ám a drót elé hét évelő füge átnő.  
„Medret lóhet” - véli Füge Tóni.*

**3. Rossz szomszédság török átok: R, S, Z, S, Z, S, Z, M, S, Z, D, S, G, T, R, K, T, K**

*Eressz eszem, a szód segít: írók étke.  
Úrias szöszim aszódi, s gátra köt ki.*

**4. Fogához veri a garast: F, G, H, Z, V, R, G, R, S, T**

*Fügéhez virág ér este.  
Fogház vár Ágira este.*

**5. Éhes disznó makkal álmodik: H, S, D, S, Z, N, M, K, K, L, L, M, D, K**

*Hús, üde színű mákkal ül ma a diák.  
Óh, s a dísze nem kék, lila, ámde ék.*

**6. Ha harmatos Barnabás, száraz lesz az aratás. H, H, R, M, T, S, B, R, N, B, S, S, Z, R, Z, L, S, Z, Z, R, T, S**

*Ha három tesó bére nő, be is szerez olasz ízű árut is.  
A hóhér imát se bír, Ani, bús szerző alá szó ezért is.*

**7. Eső után köpönyeg. S, T, N, K, P, NY, G**

*Isteni a kupi, nyugi.  
A sétán a kápó nyög.*

**8. Kevés vagy, mint hóemberben a vérkeringés. K, V, S, V, GY, M, N, T, H, M, B, R, B, N, V, R, K, R, N, G, S**

*A kávés vágya a menta, a Hami bárban vár korán a gésa.  
A kávés vágy, mint a hím bőrében a vér, keringős.*

**9. Nem enged a negyennyolcból. N, M, N, G, D, N, GY, V, N, NY, L, C, B, L**

*Nem nő Gödön egy éve ennyi Luca, Béla!  
Némán Gedeon gyáván nyúl, cibál.*

10. Tele van méreggel, mint az alma féreggel. T, L, V, N, M, R, G, G, L, M, N, T, Z, L, M, F, R, G, G, L

*Túl vén Ámor ággal ment őz elé, mi fura gőg, la!*

*Tél van, íme reggel mán tüzel eme ifi a öreggel.*

Szólás: 2, 4, 7, 9

Közmondás: 3, 5, 6

Szóláshasonlat: 1, 8, 10

### III. KERESZTREJTVÉNY ESZPERENTÉN

Az utolsó feladat szintén a könnyebbek közé tartozott, hiszen tökéletes megfejtéseket kaptam. Remélem, azért a megoldása közben új ismereteket is szereztetek, és kedvet kaptatok az eszperentéhez! ☺

1. N	2. E	3. M	4. Z	5. E	T
6. A	B	A	Ú	J	
7. D	R	O	G		9. SZ
8. R	Ó			10. B	E
Á		12. Ö	11. L	E	B
13. G	A	L	A	M	B

## KATEDRA ALSÓ TAGOZATOS VERSENY

ROVATVEZETŐ: HERDICS KALOCSÁNYI MÓNIKA, katedra.also.tagozat@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 202005

### AZ 1. FORDULÓ MEGOLDÁSAI

Kedves Versenyzők,

örömmel láttam, hogy a csapatok többsége igazán komolyan vette a munkát. Nagyon szépen kidolgozott, időigényes megoldásokat kaptam. A tanító nénik és tanító bácsik biztosan nagyon büszkék rátok, ti is legyetek azok magatokra és egymásra! A kemény munka meghozza gyümölcsét. Bízom benne, hogy szeretettel készítettétek el a megoldásokat és közben jól is éreztétek magatokat, mert számomra ez a legfontosabb. Lelkesedésetek és kedvetek tartson ki a verseny végéig!

Köszönöm a versenyzők és az összes felkészítő pedagógus munkáját! Csak így tovább!

Üdvözlettel,

Herdics Kalocsányi Mónika

### I.FELADAT: KERESZTREJTVÉNY

Az első feladat több részből állt – a táblázat kitöltése és a megfejtéshez tartozó kérdések megválaszolása. Némelyik kérdésre többféle választ kaptam. Ha tartalmilag megegyeznek az általam írt válaszokkal, akkor természetesen elfogadtam. A táblázatban viszont csak a következő megoldások érvényesek:

1. FOGADÁST
2. ZÖLDFÜLŰNEK
3. VEZETŐJE
4. NÁDTENGER

Y

5. ZÖLD
6. HARÁCSOK
7. LENGEVÁR
8. RANARONI
9. HÍNÁRBÖLCSÖDE
10. BÉKALENCSE
11. BÓBITÁJA

Megfejtés: *Fütyös Vilkó*

Ki ő? *Mesénk főhőse, bátor lengefiú*

Hogy hívják két barátját? *Mocsári Miki, Gyékényes Geri*

Milyen tetteivel haragította magára Rence Ervint? *Kint tartózkodott a vihar alatt, vízre szállt.*

Mi kell ahhoz, hogy őrzővé avassák? *Be kell a hajának barnulnia.*

## II. FELADAT: MELYIK SZÓRA GONDOLTAM?

1. csillogó szemű, zabolátlan, zöld fürtök -> **Fütyös Vilkó** (ki ő?)
2. készülődött, az ég elsötétült, vad szél süvített -> **vihar** (mi?)
3. fakulcs, üres óráiban építette, elrejtve -> **viharsárkány** (mi az?)
4. ereszkedés, part menti fűzfa, függőcinege-fészek, nyekkenés, nádszálak tompították -> **becsapódás/zuhanás** (mi következett be?)
5. örök, szabályok, fejmosás, kiabálás -> Rence Ervin (ki?)

A vázlat elkészítésénél fontosak voltak a követelmények, miszerint mind az 5 szónak, szókapcsolatnak szerepelnie kellett egy-egy mondatban. Ha ügyesen dolgoztatok, akkor pontosan 5 mondattal tudtátok összefoglalni a fejezet történéseit.

## III. FELADAT: IGAZ VAGY HAMIS? FELDERÍTÉS

1. (4C) Vilkó régi álma, hogy őrzővé váljon.
2. (2B) A lengegyerekek a buzogányt és íjat, Vilkó pedig a repülést várta a legjobban.
3. (3A) A harácsok kizárólag méretükben hasonlítanak a lengékre.
4. Ha a harácsok csónakba ültek, úgy néztek ki, mintha... (1D) egy láda nagyszemű eper himbálózna a vízben.
5. Mikor a lengék nádirigóháton cirkálva ellenőrizték a Harácstanya építését, a harácsok ... (4B) képe még jobban elvörösödött, kavicsvetőikkel sortüzet zúdítottak rájuk.
6. Lengevárban esténként ... szólt az esti mese (1A) a lengék és harácsok régi csatáiról
7. Vilkó titokban rég elhatározta, hogy ... (2C) a viharsárkánnyal deríti fel Harácstanyát.
8. Vilkó szerint kisebb bűn a lengék szemében, ha ... (3D) csónakon vág neki az útnak.
9. A harácsok szemmel láthatóan ... (1C) nem voltak túlságosan jó építőmesterek.

**Megfejtett mondat:** *Vilkó felderítésre indult.*

Miért? *Mert kíváncsisága mindennél erősebb volt.*

Hová? *Harácstanyára.*

Mivel? *Csónakkal.*

Mit látott? *A harácsok gátszerű falakat próbáltak kialakítani a vízben.*

Mit szegett meg? *A lengék alapszabályát.*

Milyen büntetést kapott? *Nem vehet részt a békaderbin.*

Születtek sokkal kreatívabb és bővebb válaszok, így természetesen többféle válaszlehetőséget elfogadtam.

**IV. FELADAT: BÉKADERBI**

**Lehetőségek:**

- |                       |                      |
|-----------------------|----------------------|
| 1. FV, MM, GyG, PCs   | 7. MM, FV, GyG, PCs  |
| 2. FV, MM, PCs, GyG   | 8. MM, FV, PCs, GyG  |
| 3. FV, GyG, MM, PCs   | 9. MM, GyG, FV, PCs  |
| 4. FV, GyG, PCs, MM   | 10. MM, GyG, PCs, FV |
| 5. FV, PCs, GyG, MM   | 11. MM, PCs, GyG, FV |
| 6. FV, PCs, MM, GyG   | 12. MM, PCs, FV, GyG |
| 13. PCs, FV, MM, GyG, | 19. GyG, FV, MM, PCs |
| 14. PCs, FV, GyG, MM  | 20. GyG, FV, PCs, MM |
| 15. PCs, GyG, MM, FV  | 21. GyG, MM, FV, PCs |
| 16. PCs, GyG, FV, MM  | 22. GyG, MM, PCs, FV |
| 17. PCs, MM, GyG, FV  | 23. GyG, PCs, MM, FV |
| 18. PCs, MM, FV, GyG  | 24. GyG, PCs, FV, MM |

**Ez helyett inkább az legyen, hogy: Az összes lehetséges eset száma 24.**

**Amennyiben mindig Perje Csongor lenne az első és Vilkó nem lehetne az utolsó, a lehetséges esetek száma 4-re csökkenne és a következőképp alakulna a mérkőzés:**

1. PCs, FV, GyG, MM
2. PCs, FV, MM, GyG
3. PCs, GyG, FV, MM
4. PCs, MM, FV, GyG

